Ministerstvo životního prostředí

příslušný úřad v procesu EIA

Věc: PŘIPOMÍNKY VEŘEJNOSTI k oznámení záměru „Zlepšení plavebních podmínek na Labi v úseku Ústí nad Labem – státní hranice ČR/SRN“ ve zjišťovacím řízení EIA

Kód záměru EIA: MZP540

Datum: 04.11.2026

Podává: Asociace vodní turistiky a sportu, z. s. (AVTS)
Ing. Fr. Janečka 511, 257 41 Týnec nad Sázavou
IČ: 08159386, e-mail: info@avts.cz

I. Požadavky na rozsah a obsah dokumentace EIA

Asociace vodní turistiky a sportu, z. s., předkládá podle § 6 odst. 6 zákona č. 100/2001 Sb. následující připomínky k oznámení záměru „Zlepšení plavebních podmínek na Labi v úseku Ústí nad Labem – státní hranice ČR/SRN“.

Vzhledem k zařazení záměru do kategorie I přílohy č. 1 zákona č. 100/2001 Sb. podléhá záměr povinnému posouzení vlivů na životní prostředí. Předmětem zjišťovacího řízení je proto podle § 7 odst. 1 uvedeného zákona zejména upřesnění informací a odborných podkladů, které mají být obsaženy v dokumentaci EIA.

Požadujeme, aby příslušný úřad v závěru zjišťovacího řízení konkrétně stanovil rozsah požadovaných doplnění dokumentace EIA, a to zejména v oblastech uvedených v následujících připomínkách.

Důvodem jsou především významně negativní vlivy obou předložených variant na předměty ochrany a celistvost evropsky významných lokalit soustavy Natura 2000, výslovně potvrzené předloženým autorizovaným Naturovým hodnocením. Zásadní pochybnosti současně vyvolává možnost účinné kompenzace některých dotčených stanovišť, skutečná funkčnost navržených opatření pro migraci ryb, dlouhodobé hydromorfologické dopady stavby a dosažitelnost deklarovaných plavebních parametrů při současných i výhledových hydrologických podmínkách.

Za další zásadní otázku považujeme úplnost vymezení posuzovaného záměru. Dosažení deklarovaných plavebních parametrů má být podle předložených podkladů závislé nejen na výstavbě plavebního stupně Děčín a souvisejících úpravách koryta, ale rovněž na dalších organizačních a vodohospodářských opatřeních. Je proto nezbytné, aby všechny funkčně související části a opatření byly dostatečně specifikovány a jejich přímé, nepřímé i kumulativní vlivy byly posouzeny ve vzájemných souvislostech.

Za významný nedostatek rovněž považujeme skutečnost, že obě předložené varianty vycházejí ze stejného základního řešení zahrnujícího výstavbu nového plavebního stupně, přičemž ani jedna z nich významně negativní vlivy na soustavu Natura 2000 nevylučuje. Požadujeme proto také řádné vyhodnocení relevantních alternativních řešení, včetně dříve posuzovaných bezjezových variant.

Cílem našich připomínek je zajistit, aby dokumentace EIA umožnila úplné, odborně podložené a přezkoumatelné posouzení všech významných vlivů záměru, včetně posouzení jeho skutečných dopravních přínosů, reálné proveditelnosti navržených opatření a splnění zákonných podmínek ochrany soustavy Natura 2000.

II. Věcné připomínky

1. Nedostatečné prokázání skutečné zabezpečenosti nákladní plavby při současných a budoucích hydrologických podmínkách

Příloha č. 7 „Vyhodnocení plavebních podmínek před a po realizaci záměru“ pracuje s aktuálními hydrologickými údaji do roku 2025. Zpracovatelé nejprve vyhodnotili základní datový soubor z období 1980–2025 a následně pro další analýzy zvolili období 2014–2025, které podle jejich závěrů lépe odpovídá současným hydrologickým podmínkám.

Dokument přitom výslovně konstatuje dlouhodobý pokles průměrných průtoků a vodních stavů, zejména v posledních desetiletích. V kapitole 3.2.1 uvádí, že starší období s vyššími průtoky by mohla zkreslovat výsledky analýz a že letní období vykazuje nízké průtoky představující zvýšené riziko pro plavbu a vodní hospodářství.

Za zásadní proto nepovažujeme samotnou aktuálnost vstupních hydrologických podkladů, ale otázku, **zda navržená stavební a provozní opatření skutečně umožní dlouhodobě zajistit deklarované parametry vodní cesty**, tedy ponor 1,40 m po dobu 345 dní a ponor 2,20 m po dobu 180 dní v průměrném roce v úseku od státní hranice po Boletice nad Labem a požadovanou spolehlivost plavby přesahující 90 % v navazujícím úseku po vodní dílo Střekov.

Předložené vyhodnocení samo uvádí, že dosažení požadovaných parametrů nebude záviset pouze na stavebních úpravách vodní cesty, ale také na organizačních a provozních opatřeních, zejména na odlehčování plavidel, využívání pomocných remorkérů a vodohospodářských manipulacích.

Zejména upozorňujeme, že uvažované snížení odpočtu při stanovení povoleného ponoru na 45 cm je v dokumentaci spojeno s využitím vlečného remorkéru při protiproudní plavbě

a s předpokládanou změnou příslušné právní úpravy. Nelze jej proto automaticky považovat za parametr dostupný všem plavidlům za všech provozních podmínek.

Pochybnosti o dlouhodobé zabezpečenosti plavby vyvolávají rovněž výsledky klimatického modelování uvedené v téže příloze. Podle převzatého modelu ČVUT má zabezpečený průtok v profilu Ústí nad Labem pro zabezpečenost 95 % klesnout z hodnoty 102,6 m³/s pro rok 2020 na 93,0 m³/s v roce 2050 a 76,4 m³/s v roce 2100. Dokumentace tento pokles převádí na snížení hladiny na stávajícím vodočtu přibližně o 8 cm, respektive 21 cm, bez realizace záměru.

Přesto dokumentace v závěru konstatuje, že realizací záměru bude zabráněno rozvinutí zhoršujícího se trendu plavebních podmínek. Považujeme za nezbytné tento závěr podrobně doložit, zejména pokud jde o dlouhodobé zachování požadovaných ponorů při předpokládaném dalším poklesu průtoků.

Porovnání s naměřenými vodními stavy v letech 2025 a 2026

Na závažnost otázky skutečné zabezpečenosti plavby upozorňují také naměřené vodní stavy na vodočtu Ústí nad Labem v letech 2025 a 2026.

Pro orientační porovnání jsme použili odpočet 45 cm, se kterým dokumentace počítá po realizaci záměru pro vymezené případy protiproudní plavby s využitím pomocného remorkéru. Při tomto zjednodušeném způsobu výpočtu odpovídá ponoru 1,40 m vodní stav 185 cm a ponoru 2,20 m vodní stav 265 cm.

Vyhodnocení průměrných denních vodních stavů přineslo následující výsledky:

Ukazatel	Rok 2025	Rok 2026 do 20. 10.
Počet sledovaných dní	365	293
Stav alespoň 185 cm	102 dní (27,9 %)	45 dní (15,4 %)
Stav alespoň 265 cm	0 dní (0 %)	4 dny (1,4 %)
Stav pod 185 cm	263 dní (72,1 %)	248 dní (84,6 %)

Uvedené údaje představují orientační porovnání skutečně naměřených vodních stavů s modelově stanovenými hranicemi, nikoliv výpočet skutečně dosažitelného ponoru po realizaci záměru. Nezohledňují zejména změny hydraulických poměrů po výstavbě plavebního stupně, navazující úpravy koryta ani rozdíly mezi jednotlivými úseky vodní cesty a pravidly pro stanovení přípustného ponoru. Údaje za rok 2026 navíc představují pouze dosavadní část roku.

Výsledky však názorně dokládají nepříznivé hydrologické poměry ve sledovaném období a vyvolávají otázku, v jakém rozsahu budou stavební a provozní opatření skutečně schopna zajistit deklarované plavební parametry.

Pro nákladní plavbu navíc není rozhodující pouze skutečnost, že hladina v určitém okamžiku dosáhne požadované hodnoty. Podstatná je možnost předem stanovit a garantovat přípustný ponor plavidla v souladu s pravidly pro zajištěné vodní stavy.

Dodatečné vyhodnocení průměrných denních vodních stavů proto nelze zaměňovat za skutečnou provozní zabezpečenost nákladní plavby.

Pochybnosti o deklarovaném přínosu záměru vyvolávají rovněž závěry samotné přílohy č. 7, která v kapitole 8.5 uvádí, že i po realizaci záměru budou pravděpodobnosti dosažení požadovaných ponorů na českém úseku Labe nižší než na většině porovnávaných německých úseků, přičemž zejména při ponoru 2,20 m zůstane výraznější rozdíl mezi českým a německým úsekem vodní cesty.

Požadujeme proto, aby dokumentace EIA obsahovala konkrétní a přezkoumatelné vyhodnocení skutečné zabezpečenosti ponorů 1,40 m a 2,20 m po realizaci záměru, a to při hydrologických podmínkách celého roku 2025, dosavadního roku 2026 a při výhledových průtocích pro roky 2050 a 2100.

Vyhodnocení musí být provedeno samostatně pro jednotlivé úseky vodní cesty a musí rozlišit plavební podmínky dosažitelné samotnými stavebními úpravami od podmínek závislých na využití pomocných remorkérů, odlehčování plavidel a vodohospodářských manipulacích. U těchto opatření požadujeme doložit jejich reálnou provozní dostupnost, předpokládanou četnost využití, související náklady a podmínky, za kterých bude možné požadovaný ponor předem garantovat.

Výsledky musí být porovnány s deklarovanými cíli záměru, tedy zajištěním ponoru 1,40 m po dobu 345 dní a ponoru 2,20 m po dobu 180 dní v průměrném roce, a musí být prokázáno, zda jsou tyto parametry dlouhodobě udržitelné také při předpokládaném poklesu průtoků.

Teprve na základě takto doložených výsledků lze objektivně posoudit skutečný dopravní a ekonomický přínos stavby ve vztahu k jejím významně negativním dopadům na životní prostředí.

2. Nedostatečné variantní řešení záměru

Záměr je předložen ve dvou variantách:

- **Varianta 1 – optimalizovaná.**
- **Varianta 2 – optimalizovaná maximální.**

Obě varianty však vycházejí ze stejného základního technického řešení, tedy výstavby plavebního stupně Děčín v ř. km 737,12 a navazujících regulačních úprav koryta Labe. Shodné jsou především poloha plavebního stupně, rozsah vzdutí, požadované plavební parametry a hlavní hydromorfologické zásahy.

Rozdíly spočívají především v řešení migrační prostupnosti pro ryby, provozu MVE a rozsahu navazujících opatření.

Varianta 2 zahrnuje rozšířený systém migračních cest a ochranných opatření pro poproudovou migraci ryb. Součástí varianty 2 jsou rovněž revitalizační úpravy pravobřežní nivy Labe u Malého Března.

Podle předloženého Naturového hodnocení je varianta 2 příznivější zejména z hlediska migrace lososa obecného. Ani tato varianta však neodstraňuje významně negativní vlivy na přírodní stanoviště 3260, 3270 a 91E0* a další předměty ochrany dotčených EVL.

Upozorňujeme také, že přínos revitalizačního opatření u Malého Března nelze považovat za předem prokázaný. AOPK ČR ve svém stanovisku ze dne 14. 9. 2026 upozornila, že realizace tohoto opatření může přímo narušit stávající rozsáhlý říční náplav se stanovištěm 3270, vegetaci vodních makrofyt a navazující břehové porosty. Změny proudění a sedimentace mohou ovlivnit ekologickou funkci lokality i dlouhodobě.

Zlepšení podmínek pro vznik nových stanovišť proto musí být porovnáno s rizikem poškození stanovišť již existujících. Nelze automaticky předpokládat, že technicky vytvořená nová stanoviště plnohodnotně nahradí přirozeně vzniklé a ekologicky fungující biotopy.

Za zásadní považujeme rovněž změny variantního řešení v průběhu přípravy záměru. Správa NP České Švýcarsko i AOPK ČR ve svých stanoviscích upozornily, že v březnu 2026 byly předloženy jezová varianta 1b a bezjezová varianta 2a, zatímco v srpnu 2026 již dvě jezové varianty 1 a 2, aniž byla tato změna v předložených žádostech dostatečně vysvětlena.

Naturové hodnocení dále uvádí, že dříve prověřovaná bezjezová varianta 2e byla opuštěna zejména z technických a provozních důvodů, přičemž ani u ní nebyly významně negativní vlivy vyloučeny.

Požadujeme transparentně porovnat všechny relevantní dříve posuzované varianty, včetně bezjezových řešení, a podrobně doložit důvody jejich případného vyřazení.

Podle § 45i odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb. je při zjištění významně negativního vlivu nezbytné zpracovat a posoudit varianty, jejichž cílem je tento vliv vyloučit, případně alespoň zmírnit. Pokud neexistuje varianta bez významně negativního vlivu, musí být pro případné výjimečné schválení záměru splněny podmínky § 45i odst. 4, případně odst. 5 uvedeného zákona.

Samotná existence dvou variant téhož jezového řešení proto nemůže být považována za dostatečný důkaz, že byla prověřena všechna rozumně dostupná řešení s menšími dopady na soustavu Natura 2000.

3. Významně negativní vliv na stanoviště 3270 a zásadní pochybnosti o jeho kompenzovatelnosti

Předložené Naturové hodnocení konstatuje v obou variantách významně negativní vliv (-2) na přírodní stanoviště 3270 – Bahnité břehy řek s vegetací svazů Chenopodion rubri a Bidention – v EVL Porta Bohemica a EVL Labské údolí.

Za mimořádně závažný považujeme závěr autorizovaného zpracovatele na straně 62 Naturového hodnocení, podle kterého nelze plnohodnotnou kompenzaci tohoto stanoviště na základě dostupných podkladů považovat za reálně proveditelnou.

Stanoviště 3270 není charakterizováno pouze přítomností určité vegetace na říčním náplavu. Jeho existence závisí na přirozené fluviální dynamice, kolísání vodních stavů, transportu a třídění sedimentů, periodických disturbancích a opakované obnově otevřených náplavových ploch.

Pouhé technické vytvoření náhradní plochy proto samo o sobě nezaručuje zachování odpovídajících ekologických funkcí ani dlouhodobé přežívání charakteristických druhových společenstev.

Naturové hodnocení navíc upozorňuje na nejistotu úspěšného osídlení náhradních stanovišť kriticky ohroženými indikačními druhy, zejména drobnokvětem pobřežním a blešníkem obecným. Jejich výskyt je závislý nejen na vhodných stanovištních podmínkách, ale také na zachování zdrojových populací a přirozeném šíření diaspor.

Nelze proto považovat za dostatečné, pokud bude kompenzace založena pouze na předpokladu, že po stavebních úpravách budou vhodné biotopy postupně vytvořeny.

Požadujeme podrobně doložit, zda je vůbec možné zajistit dlouhodobě funkční kompenzační opatření ve srovnatelné ekologické kvalitě, včetně zachování přirozených hydromorfologických procesů a vazeb na stávající populace charakteristických druhů.

Současně požadujeme odborně vypořádat rozdílné závěry dřívějších studií, které považovaly vytvoření náhradních ploch stanoviště 3270 za technicky proveditelné, a aktuálního Naturového hodnocení, které zpochybňuje možnost jejich plnohodnotné ekologické kompenzace.

Pokud nebude možné doložit funkční a dlouhodobě udržitelná kompenzační opatření nezbytná pro zajištění celkové soudržnosti soustavy Natura 2000, nebude splněna jedna ze zákonných podmínek případného výjimečného schválení záměru podle § 45i odst. 4 a 5 zákona č. 114/1992 Sb.

4. Nedostatečně prokázaná funkčnost opatření pro migraci ryb, zejména lososa obecného

Nesouhlasíme s tím, aby byl vliv varianty 2 na lososa obecného (Salmo salar) hodnocen pouze jako mírně negativní (-1), pokud je takové hodnocení založeno na předpokládané účinnosti ochranných a naváděcích opatření, jejichž funkčnost nebyla v konkrétních podmínkách Labe dostatečně prokázána.

Varianta 2 počítá mimo jiné s využitím světelných stroboskopů, elektronické zábrany a případně také akustických odpuzovačů před nátokem do MVE. Tyto systémy mají migrující ryby odklánět směrem k bezpečné poproudové migrační trase.

Předložené Naturové hodnocení však uvádí, že účinnost behaviorálních zábran má být ověřována biomonitoringem až po uvedení záměru do provozu. V případě jejich snížené účinnosti nebo nefunkčnosti jsou předpokládána blíže nespecifikovaná nápravná opatření.

Považujeme za nepřijatelné, aby snížení významnosti negativního vlivu bylo podloženo opatřeními, jejichž skutečná účinnost má být teprve následně ověřena, zejména pokud

jejich případné selhání může vést ke zraňování nebo usmrcování migrujících ryb v turbínách.

Zkušenosti z monitoringu poproudové migrace úhoře na vodní elektrárně Štětí

V této souvislosti upozorňujeme na výsledky dosud nezveřejněného monitoringu poproudové migrace úhoře říčního (Anguilla anguilla) na vodní elektrárně Štětí, který podle informací AVTS prováděla AOPK ČR a Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka.

Vodní elektrárna Štětí je vybavena nadstandardními opatřeními na ochranu migrujících ryb, včetně jemných česlí a zařízení umožňujících alternativní migrační trasu.

Při monitoringu byli úhoři sledováni pomocí akustické lokalizační technologie, která umožňovala vyhodnocovat jejich pohyb a volbu migrační trasy v prostoru vodního díla.

Podle informací AVTS dosud nezveřejněné výsledky ukázaly, že **všichni sledovaní úhoři následovali hlavní proud směřující do MVE a skončili v prostoru turbínového soustrojí, kde se dostali na lopatky turbín**. Instalovaná ochranná opatření je od vstupu do turbín neodradila a vstup do bezpečné poproudové migrační trasy sledovaní jedinci vůbec nenalezli.

Tento výsledek je mimořádně závažný, protože ukazuje, že ani nadstandardní technická opatření, jemné česle a existence rybího přechodu nemusí zajistit skutečnou ochranu poproudně migrujících ryb.

Rozhodujícím faktorem může být jejich přirozené chování při migraci, kdy ryby následují hlavní proudnici, která je navádí do nátoku MVE. Bezpečná migrační trasa přitom může být umístěna mimo tuto proudnici a ryby její vstup nemusí vůbec nalézt.

Upozorňujeme, že toto riziko se nemusí vztahovat pouze na úhoře říčního, ale může se projevit také u dalších poproudně migrujících druhů ryb, včetně smoltů lososa obecného. Přestože jednotlivé druhy vykazují rozdílné migrační chování a reakce na ochranná opatření, společným rizikovým faktorem může být směrování hlavního průtoku přes turbíny a nedostatečná naváděcí účinnost bezpečných migračních cest.

Výsledky sledování úhoře proto nelze automaticky přenášet na všechny ostatní druhy, nelze je však ani ignorovat při posuzování účinnosti obdobných ochranných opatření navržených pro plavební stupeň Děčín.

Požadujeme, aby si příslušný úřad od AOPK ČR a VÚV TGM vyžádal výsledky monitoringu poproudové migrace úhoře na vodní elektrárně Štětí a aby byly tyto výsledky odborně vyhodnoceny jako podklad pro posouzení záměru.

Současně požadujeme prokázat, že navržená ochranná opatření na PSD Děčín dokážou účinně zabránit navádění migrujících ryb do turbín a zajistí skutečné nalezení a využití bezpečných migračních tras. Toto posouzení musí být provedeno s ohledem na rozdílné migrační chování jednotlivých druhů, zejména lososa obecného a úhoře říčního.

Protiproudová migrace lososa obecného a překonávání překážek skokem

Za další zásadní problém považujeme omezení přirozených způsobů protiproudové migrace lososa obecného.

Losos obecný je migračně mimořádně zdatným druhem, který při překonávání vhodných výškových překážek přirozeně využívá skok. Tento způsob překonání překážky je významnou součástí jeho přirozeného migračního chování.

Schopnost lososa překonávat překážky skokem potvrzuje rovněž Krajský úřad Ústeckého kraje ve svém rozhodnutí ze dne 5. 8. 2022, č. j. KUUK/119843/2022, týkajícím se MVE Lenešice. Krajský úřad zde výslovně uvádí, že losos dokáže skokem překonávat překážky vysoké až 2–3 metry.

Vybudováním plavebního stupně Děčín vznikne nová výšková překážka, kterou losos nebude moci překonávat přirozeným způsobem v hlavním říčním korytě. Migrace tak bude závislá na schopnosti ryb nalézt a úspěšně překonat navržené rybí přechody.

Ty přitom představují prostorově omezené migrační koridory ve srovnání s dosavadním volně průchodným korytem řeky. Jejich technická kapacita a hydraulické parametry samy o sobě nedokládají skutečnou naváděcí účinnost ani úspěšnost migrace.

Požadujeme proto prokázat, že navržené řešení umožní dostatečně účinnou protiproudovou migraci lososa, včetně vyhodnocení naváděcí účinnosti, doby zdržení jedinců pod překážkou, úspěšnosti průchodu jednotlivými migračními trasami a možných kumulativních dopadů na migrační kontinuitu toku.

Provozní odstávky MVE v období migrace

Naturové hodnocení uvádí, že ve variantě 2 je v období poproudové migrace smoltů lososa a úhoře říčního předpokládána provozní odstávka MVE. Pro smolty lososa se uvažuje tříměsíční období duben–červen, přičemž jeho délka může být za určitých podmínek zkrácena.

Za problematické považujeme, pokud by k takovému zkrácení mohlo dojít pouze na základě předpokládané účinnosti ostatních ochranných opatření, jejichž funkčnost nebyla dostatečně prokázána.

Požadujeme stanovit předem jasná a závazná pravidla pro odstávky MVE, včetně objektivních kritérií, na jejichž základě bude možné posoudit případné změny provozního režimu. Ochrana migrujících ryb musí mít přednost před maximalizací výroby elektrické energie.

Vzhledem k uvedeným nejistotám požadujeme nové odborné vyhodnocení významnosti vlivu varianty 2 na lososa obecného. Samotný návrh technologických opatření, jejichž účinnost má být prokazována až za provozu, nepovažujeme za dostatečný podklad pro závěr, že významně negativní vliv byl spolehlivě odstraněn.

5. Nedostatečné posouzení dlouhodobého morfologického a sedimentačního vývoje toku

Předložené Naturové hodnocení přiznává značnou nejistotu při předpovídání dlouhodobého vývoje říčního koryta, bilance sedimentů a rozsahu budoucích udržovacích zásahů.

Záměr přitom zahrnuje rozsáhlé úpravy dna, výstavbu výhonů a regulačních objektů, prohrábky a nový vzdouvací stupeň. Tyto zásahy mohou zásadně změnit transport sedimentů, přirozenou obnovu říčních náplavů, erozní a sedimentační procesy i hladiny podzemních vod v přilehlé nivě.

Zvláštní pozornost musí být věnována riziku eroze a zahlubování koryta v podjezí, které může ovlivnit hladinu podzemních vod a následně také vodní režim přírodních stanovišť, zejména prioritního stanoviště 91E0* – Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy.

Dalším rizikem je změna prostorového rozložení sedimentace a ztráta přirozené dynamiky náplavů, na které jsou závislá stanoviště 3270.

Požadujeme doplnit podrobné morfodynamické a sedimentační modelování celého dotčeného úseku od Střekova po státní hranici se SRN, včetně přeshraničních návazností.

Modelování musí zahrnovat dlouhodobou bilanci sedimentů, riziko eroze a zahlubování dna, vývoj říčních náplavů, dopady na hladiny podzemních vod a rozsah a četnost budoucích udržovacích prohrávek. Zvolená metoda modelování musí být odborně odůvodněna a musí odpovídat složitosti posuzovaných procesů.

Bez dostatečně spolehlivé predikce těchto dopadů nelze prokázat ani dlouhodobou funkčnost navrhovaných kompenzačních opatření.

6. Nezbytnost společného posouzení všech opatření zajišťujících požadovanou splavnost

Příloha č. 7 „Vyhodnocení plavebních podmínek před a po realizaci záměru“ v kapitole 8.4 výslovně uvádí, že dosažení deklarovaných plavebních parametrů předpokládá souběžné využití technických, organizačních a vodohospodářských opatření. Vedle výstavby plavebního stupně Děčín a navazujících regulačních úprav koryta se jedná zejména o odlehčování plavidel, využívání pomocných remorkérů a vodohospodářská opatření v úseku mezi Děčínem a vodním dílem Střekov.

Pokud jsou tato opatření nezbytná k dosažení deklarovaného účelu záměru, tedy zlepšení plavebních podmínek na Labi, musí být jejich rozsah, technické parametry, provozní režim a předpokládaná četnost využívání dostatečně konkrétně definovány a jejich vlivy na životní prostředí musí být posouzeny ve vzájemných souvislostech v rámci procesu EIA.

Nelze oddělovat posouzení samotného plavebního stupně od dalších opatření, na jejichž realizaci nebo provozu je dosažení deklarovaných plavebních parametrů závislé. Takový postup by mohl vést k neúplnému vyhodnocení skutečných

vlivů záměru, zejména pokud by některá opatření byla předmětem samostatné přípravy, povolování nebo provozních rozhodnutí.

Uvedený požadavek vyplývá z § 5 zákona č. 100/2001 Sb., podle kterého musí posuzování zahrnovat přímé i nepřímé vlivy záměru a vlivy související s jeho provozem. Rovněž judikatura Nejvyššího správního soudu (např. č. j. 6 As 39/2026-36) zdůrazňuje nezbytnost posuzovat funkčně související části záměru jako celek a nepřipouští účelové rozdělování záměru, které by vedlo k obcházení požadavků na posouzení jeho vlivů na životní prostředí.

Zvláštní pozornost musí být věnována vodohospodářským opatřením, zejména případnému nadlepšování průtoků prostřednictvím manipulací na vodním díle Střekov. Tyto manipulace mohou vyvolávat změny průtoků, proudových rychlostí a kolísání hladin, které mohou ovlivnit rybí společenstva, migraci vodních organismů, říční náplavy a další předměty ochrany dotčených evropsky významných lokalit.

Stejně tak musí být vyhodnoceny důsledky organizačních opatření, zejména odlehčování plavidel a jejich následného opětovného nakládání, využívání remorkérů a související lodní dopravy, včetně případných nároků na další infrastrukturu a změn intenzity provozu.

Požadujeme proto, aby oznamovatel jednoznačně vymezil úplný soubor všech stavebních, technických, organizačních a vodohospodářských opatření, se kterými počítá při prokazování dosažení deklarovaných plavebních parametrů. U každého opatření musí být uvedeno, zda představuje nezbytnou podmínku splnění cíle záměru, jak bude realizováno, kdo zajistí jeho provoz a jaké jsou jeho předpokládané vlivy na životní prostředí.

Všechna funkčně související opatření a jejich přímé, nepřímé a kumulativní vlivy musí být vyhodnoceny společně v rámci procesu EIA, a to bez ohledu na případné samostatné povolování jednotlivých stavebních objektů nebo provozních opatření v navazujících řízeních.

Není přípustné, aby byly dopravní a ekonomické přínosy záměru vyčíslovány na základě souhrnného působení všech plánovaných opatření, zatímco jejich negativní vlivy na životní prostředí by byly posuzovány pouze v omezeném rozsahu.

Pokud některá z opatření nejsou dosud dostatečně technicky nebo provozně specifikována, je nezbytné dokumentaci EIA doplnit tak, aby bylo možné jejich vlivy spolehlivě vyhodnotit před vydáním stanoviska EIA.

7. Provozní vlnování ze zdrže Střekov, jeho reálná proveditelnost a dopady na říční prostředí

Předložené podklady počítají také s využitím provozních opatření pro zlepšování plavebních podmínek, zejména s nadlepšováním průtoků prostřednictvím vlnování ze zdrže vodního díla Střekov.

Naturové hodnocení na straně 37 uvádí, že plánované vlnování spočívá v periodickém nadlepšování průtoku v Labi například ze 110 na 150 m³/s, případně ze 152 na 190 m³/s, po dobu přibližně 13 hodin, a to s využitím regulačního objemu zdrže.

Takto navržené opatření však vyvolává zásadní otázky nejen ohledně jeho ekologických dopadů, ale také jeho reálné provozní proveditelnosti a dlouhodobé udržitelnosti.

Při zvýšení průtoku ze 110 na 150 m³/s po dobu 13 hodin je nutné ze zdrže nad rámec přirozeného přítoku vypustit přibližně 1,87 milionu m³ vody. Při zvýšení průtoku ze 152 na 190 m³/s jde o přibližně 1,78 milionu m³ vody.

Jedná se o značné objemy, u kterých musí být doloženo, zda je vodní dílo Střekov skutečně schopno je opakovaně poskytovat v rámci svého využitelného regulačního objemu a přípustného kolísání hladiny.

Podle dostupných údajů činí celkový objem zdrže Střekov přibližně 15,85 milionu m³. Celkový objem zdrže však nelze zaměňovat za využitelný regulační objem. Starší podklady k územnímu plánu Ústí nad Labem uváděly pro účely nadlepšování průtoků vyčleněný zásobní objem 3 miliony m³.

Požadujeme proto doložit aktuální využitelný regulační objem zdrže, povolený rozsah kolísání hladiny a prokázat, že navrhované třináctihodinové nadlepšování průtoku je za běžných i nízkých vodních stavů technicky a vodohospodářsky realizovatelné.

Za ještě závažnější však považujeme otázku následného doplňování zdrže.

Pokud bude ze zdrže po dobu několika hodin vypouštěno významně více vody, než do ní přitéká, musí být tento objem následně doplněn. To znamená, že v jiné části provozního cyklu musí být odtok ze zdrže nižší než přítok, pokud není chybějící objem kompenzován jinými vodohospodářskými manipulacemi.

Pro ilustraci lze uvést, že při setrvalém přítoku 110 m³/s a jeho nadlepšení na 150 m³/s po dobu 13 hodin by následné doplnění odebraného objemu během dalších 13 hodin vyžadovalo snížení průměrného odtoku na 70 m³/s. Při prodloužení doby doplňování na 26 hodin by průměrný odtok musel být snížen na 90 m³/s.

Jedná se o zjednodušený bilanční příklad, který nezohledňuje případné změny přítoku ani další provozní omezení. Názorně však ukazuje, že vlnování nelze hodnotit pouze podle období zvýšeného průtoku. Je nezbytné vyhodnotit celý manipulační cyklus, včetně následného doplňování zásoby vody.

Zásadní otázkou proto je, **jaké minimální průtoky budou pod vodním dílem Střekov nastávat v období doplňování zdrže, jak dlouho budou trvat a jak často se budou opakovat**.

Uměle vyvolané snížení průtoku může způsobovat pokles hladiny, omezování zaplavených příbřežních partií, dočasné vysychání mělčin, obnažování dna a změny průtokových rychlostí. Tyto změny mohou mít negativní dopady na rybí společenstva, vodní bezobratlé, vodní makrofyta a další organismy vázané na říční prostředí.

Zvláštní pozornost musí být věnována riziku uváznutí ryb a dalších vodních organismů v mělkých příbřežních partiích při poklesu hladiny, narušení podmínek pro rozmnožování ryb a ovlivnění přirozené dynamiky říčních náplavů.

Opakované střídání zvýšených a snížených průtoků navíc může působit odlišně než přirozené kolísání vodních stavů. Z ekologického hlediska je rozhodující nejen absolutní velikost průtoků, ale také rychlost jejich změn, délka trvání jednotlivých fází, četnost opakování a roční období, ve kterém budou manipulace prováděny.

Naturové hodnocení přitom samo konstatuje, že ekologická relevance vlnování spočívá především v pravidelnosti a opakování průtokových pulzů. Považujeme proto za nedostatečné zabývat se pouze zvýšenou částí průtokové vlny, aniž by byl současně vyhodnocen následný pokles odtoku a celý proces obnovy zásoby vody ve zdrži.

Další otázkou je reálná možnost opakování těchto manipulací. Pokud by mělo být vlnování využíváno pravidelně k zajištění nákladní plavby, musí být prokázáno, za jak dlouho lze potřebnou zásobu vody obnovit a jaká minimální doba musí uplynout mezi dvěma po sobě následujícími průtokovými vlnami.

Bez těchto údajů nelze spolehlivě stanovit, kolik plavebních konvojů bude možné takto odbavit a v jakém rozsahu bude vlnování skutečně schopno přispět k deklarované zabezpečenosti vodní cesty.

Současně je třeba vyhodnotit, zda navržené manipulace nebudou v rozporu s jinými funkcemi vodního díla Střekov, zejména s výrobou elektrické energie, zajištěním potřebných vodních stavů ve zdrži, odběry vody a požadavky na ochranu vodních ekosystémů.

Požadujeme proto, aby oznamovatel předložil úplný vodohospodářský a provozní model vlnování ze zdrže Střekov, který bude zahrnovat zejména:

1. Aktuální využitelný regulační objem zdrže a přípustný rozsah kolísání hladiny.
2. Vodní bilanci jednotlivých průtokových vln, včetně prokázání dostupnosti potřebného objemu vody.
3. Úplné časové průběhy přítoku, odtoku a hladiny ve zdrži během nadlepšování i následného doplňování.
4. Minimální průtoky pod vodním dílem v období doplňování zdrže, jejich délku trvání a rychlost změn.
5. Předpokládanou četnost manipulací, minimální intervaly mezi nimi a jejich realizovatelnost při dlouhodobě nízkých průtocích.
6. Dopady celého manipulačního cyklu na vodní ekosystémy, říční náplavy, migraci ryb, vodní bezobratlé a přírodní stanoviště soustavy Natura 2000.
7. Vliv těchto manipulací na ostatní funkce vodního díla, výrobu elektrické energie a ekonomickou efektivitu nákladní plavby.

Současně požadujeme vyhodnotit, jaký podíl deklarované splavnosti bude možné zajistit samotnými stavebními úpravami a jaký bude závislý na opakovaném nadlepšování průtoků nebo dalších organizačních opatřeních.

Vzhledem k tomu, že vlnování má být jedním z opatření nezbytných pro dosažení deklarovaného účelu záměru, musí být jeho konkrétní provozní režim a všechny související přímé, nepřímé i kumulativní vlivy posouzeny společně s ostatními částmi záměru v rámci procesu EIA.

Bez doložení úplné vodní bilance vlnování, včetně fáze doplňování zdrže, nelze spolehlivě posoudit ani skutečnou provozní využitelnost tohoto opatření, ani jeho vlivy na životní prostředí.

8. Nedostatečné vyhodnocení přeshraničních vlivů na území SRN

Záměr může ovlivnit splaveninový režim, hydromorfologické procesy, migrační kontinuitu Labe a průtokové poměry také na území Spolkové republiky Německo, zejména ve vztahu k lokalitě SCI Elbtal zwischen Schöna und Mühlberg.

Předložené Naturové hodnocení připouští možné nepřímé přeshraniční vlivy, zejména v důsledku změn splaveninového režimu a morfologického vývoje koryta, avšak nehodnotí je jako významně negativní. Tento závěr považujeme za nedostatečně podložený, pokud současně přetrvávají závažné nejistoty ohledně dlouhodobých změn splaveninového režimu, morfologického vývoje toku a skutečné účinnosti migračních opatření.

Za další zásadní přeshraniční vliv považujeme plánované provozní vlnování ze zdrže vodního díla Střekov, které má být využíváno pro nadlepšování průtoků a zajištění požadovaných plavebních podmínek.

Naturové hodnocení na straně 37 uvádí možnost zvýšení průtoku například ze 110 na 150 m^3/s nebo ze 152 na 190 m^3/s po dobu přibližně 13 hodin. Taková manipulace představuje dodatečné vypuštění přibližně 1,8–1,9 milionu m^3 vody nad rámec běžného přítoku.

Takto vytvořená průtoková vlna se bude šířit po proudu Labe, přičemž její časový průběh, velikost a rychlost postupu budou ovlivňovány hydraulickými poměry toku, vzdutím plavebního stupně Děčín a přítoky do Labe. Nelze proto bez odpovídajícího hydrodynamického modelování předpokládat, že se účinky těchto manipulací na státní hranici se SRN zcela vytratí.

Ještě významnější je skutečnost, že po vypuštění uvedeného objemu vody musí následovat doplnění zásoby ve zdrži Střekov. Pokud nebude chybějící objem kompenzován jinými vodohospodářskými manipulacemi, bude doplňování spojeno s obdobím, kdy odtok ze zdrže bude nižší než přítok.

Posuzovat je proto nezbytné nejen zvýšené průtoky během plavební vlny, ale také následné snížené průtoky v období doplňování zdrže. Jedná se o dvě vzájemně neoddělitelné fáze jediného provozního opatření.

Tyto uměle vyvolané změny průtoků mohou mít vliv na kolísání vodních hladin, proudové rychlosti, zaplavování a obnažování říčních náplavů, mělčin a pobřežních stanovišť. Při

opakovaném provozu mohou ovlivnit také transport sedimentů, rybí společenstva a jejich migrační chování.

Zvláštní pozornost musí být věnována možným dopadům na přírodní stanoviště 3260 a 3270, která jsou předměty ochrany SCI Elbtal zwischen Schöna und Mühlberg, a na lososa obecného, bolena dravého, hrouzka Belingova a další druhy využívající říční prostředí a migrační kontinuitu Labe.

Nelze přitom předpokládat, že ekologické účinky opakovaného umělého kolísání průtoků budou shodné s účinky přirozených průtokových změn. Rozhodující může být zejména rychlost vzestupu a poklesu hladiny, četnost opakování, délka trvání jednotlivých fází a jejich souběh s citlivými obdobími vývoje vodních organismů.

Vedle ekologických dopadů musí být prověřeny také důsledky těchto manipulací pro plavební podmínky na německém úseku Labe. Případné zvýšení průtoku využitelné pro průjezd plavebních konvojů na českém území může být následováno obdobím nižších průtoků, které by mohlo dočasně zhoršovat plavební podmínky níže po toku. Bez modelového vyhodnocení nelze stanovit, zda a v jakém rozsahu se takové účinky projeví za státní hranicí.

Požadujeme proto zpracovat hydrodynamické posouzení celého manipulačního cyklu vlnování ze zdrže Střekov, zahrnující zvýšení průtoku, postup průtokové vlny, následné doplňování zdrže a období sníženého odtoku. Modelování musí zahrnovat také navazující německý úsek Labe v rozsahu, ve kterém se mohou účinky manipulací projevovat.

Požadujeme zejména doložit, jak se budou při jednotlivých provozních scénářích měnit průtoky a vodní hladiny na státní hranici se SRN a dále po proudu, jak dlouho budou změny trvat, jaká bude četnost jejich opakování a zda mohou ovlivnit předměty ochrany SCI Elbtal zwischen Schöna und Mühlberg nebo plavební podmínky na německé části vodní cesty.

Současně požadujeme posoudit kumulativní účinky vlnování s provozem plavebního stupně Děčín, změnami splaveninového režimu, regulačními úpravami toku a předpokládaným zvýšením intenzity lodní dopravy.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem požadujeme podrobně doložit, na základě jakých konkrétních hydrologických, hydrodynamických, morfologických a biologických podkladů byly významně negativní přeshraniční vlivy vyloučeny.

Požadujeme, aby byly uvedené otázky výslovně zahrnuty do probíhajícího přeshraničního posuzování vlivů na životní prostředí a aby příslušné německé orgány měly k dispozici úplné hydrodynamické podklady, včetně vyhodnocení vlnování ze zdrže Střekov a následného doplňování jejího regulačního objemu.

Bez komplexního posouzení celého manipulačního cyklu nelze spolehlivě vyloučit významné přeshraniční vlivy záměru ani prokázat, že zlepšení plavebních podmínek na českém úseku nebude spojeno s nepříznivými dopady na vodní ekosystémy a plavební podmínky na území SRN.

9. Nedostatečné vyhodnocení mimořádných situací a provozních rizik

Předložené podklady nepovažujeme za dostatečné z hlediska komplexního vyhodnocení rizik mimořádných situací při výstavbě a provozu plavebního stupně, MVE a navazující lodní dopravy.

Požadujeme podrobně vyhodnotit zejména rizika technických poruch a havárií vodního díla, úniků ropných látek a dalších znečišťujících látek z plavidel, selhání migračních a ochranných opatření, mimořádných manipulací na jezu a provozu za extrémních povodňových stavů, dlouhodobého sucha nebo chodu ledů.

Vzhledem k umístění záměru v ekologicky mimořádně citlivém území musí být vyhodnocena nejen pravděpodobnost těchto událostí, ale také rozsah jejich možných následků na předměty ochrany evropsky významných lokalit, včetně možného šíření znečištění do německého úseku Labe.

Požadujeme zpracovat odpovídající analýzu rizik mimořádných situací, včetně návrhu konkrétních preventivních a havarijních opatření.

10. Kumulativní vlivy dalších záměrů a zvýšené intenzity lodní dopravy

Předložený záměr nelze posuzovat izolovaně od dalších plánovaných a realizovaných zásahů v dotčeném úseku Labe.

AOPK ČR ve svém stanovisku upozorňuje na možné kumulativní vlivy zejména s rozšiřováním sítě přístavišť pro osobní lodní dopravu a malá plavidla a s běžnou údržbou vodní cesty a vodního toku.

Vybudování plavebního stupně může vést ke zvýšení intenzity lodní dopravy, především v úsecích, ve kterých budou nově vytvořeny stabilnější plavební podmínky.

S rostoucí intenzitou provozu se může zvýšit hydrodynamické namáhání břehů, působení lodních vln, zákal vody, rušení živočichů a riziko šíření nepůvodních druhů.

Tyto vlivy mohou působit souběžně s dlouhodobými změnami hydromorfologických poměrů vyvolanými samotným plavebním stupněm.

Požadujeme proto vyhodnotit kumulativní působení záměru s dalšími plánovanými přístavišti, úpravami vodní cesty, pravidelnou údržbou toku a očekávaným nárůstem nákladní i rekreační lodní dopravy.

11. Nedostatečné posouzení tvorby metanu, akumulace a uvolňování fosforu a změn jakosti vody v jezové zdrži

Výstavba plavebního stupně Děčín povede ke vzdutí hladiny Labe, zpomalení proudění a změnám sedimentačních poměrů. Tyto změny mohou vedle již hodnocených hydromorfologických dopadů ovlivnit také biogeochemické procesy v říčním prostředí,

zejména rozklad organické hmoty v sedimentech, kyslíkové poměry a produkci a uvolňování metanu (CH_4).

Upozorňujeme v této souvislosti na odbornou studii Bednařík A., Matoušů A., Hekera P., Rulík M. (2015): „Ovlivňují jezové zdrže koncentraci metanu v povrchové vodě a jeho emise do atmosféry?“, publikovanou v časopise Vodní hospodářství č. 1/2015, s. 6–9.

Autoři sledovali koncentrace metanu a jeho emise na třech jezových zdržích řeky Moravy. Výsledky prokázaly, že jezové zdrže mohou významně zvyšovat koncentrace metanu v povrchové vodě i jeho uvolňování do atmosféry. Významným zdrojem emisí byl zejména metan vznikající v sedimentech a uvolňovaný v podobě plynových bublin.

Studie uvádí, že emise metanu z jezových zdrží mohou za sledovaných podmínek dosahovat až přibližně 150násobných hodnot oproti volně proudícím říčním úsekům stejné rozlohy. Tyto výsledky následně rozvíjí odborná práce Bednařík a kol. (2017): „Effect of weir impoundments on methane dynamics in a river“, publikovaná v časopise Science of the Total Environment, sv. 584–585, s. 164–174.

Uvedená zjištění nelze bez dalšího vztahovat na konkrétní podmínky plánovaného plavebního stupně Děčín. Představují však odborně podložený důvod k posouzení, zda vznik nové jezové zdrže nepovede ke zvýšení produkce a emisí metanu oproti současnému volně proudícímu úseku Labe.

Za podstatné považujeme, že tvorba metanu může být současně indikátorem změn biogeochemických procesů v říčním prostředí, zejména zvýšeného ukládání a anaerobního rozkladu organické hmoty v sedimentech.

Zpomalení proudění může podporovat akumulaci jemnozrnných sedimentů a organického materiálu. Jejich mikrobiální rozklad je spojen se spotřebou kyslíku a při vzniku anaerobních podmínek může docházet také k produkci metanu. Tyto procesy mohou ovlivňovat kyslíkové a chemické poměry sedimentů a za určitých podmínek i přilehlého vodního sloupce.

Z hlediska soustavy Natura 2000 mohou mít uvedené změny význam především pro přírodní stanoviště 3260 – Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů Ranunculion fluitantis a Callitricho-Batrachion, jehož ekologické podmínky jsou ovlivňovány prouděním, charakterem substrátu a jakostí vody.

Nepřímé vlivy mohou vznikat rovněž ve vztahu ke stanovišti 3270 – Bahnité břehy řek s vegetací svazů Chenopodion rubri a Bidention, zejména v důsledku změn transportu sedimentů, jejich složení a přirozené obnovy říčních náplavů.

Změny kyslíkových a sedimentačních poměrů mohou ovlivňovat také společenstva bentických bezobratlých a ryb, včetně druhů závislých na dobře okysličeném vodním prostředí a vhodném charakteru dna. Tyto organismy současně tvoří významnou součást potravních vztahů říčního ekosystému.

Nejde přitom o tvrzení, že samotné emise metanu přímo způsobují poškození uvedených předmětů ochrany, ale o potřebu vyhodnotit související změny ekologických a biogeochemických podmínek, které mohou vzniknout v důsledku vzdutí toku.

Samostatnou otázkou jsou emise metanu jako významného skleníkového plynu. Podle § 2 zákona č. 100/2001 Sb. jsou předmětem posuzování rovněž vlivy na klima. Příloha č. 4 uvedeného zákona navíc výslovně požaduje vyhodnocení vlivů na ovzduší a klima, včetně povahy a množství emisí skleníkových plynů.

Považujeme proto za nezbytné vyhodnotit, zda a v jakém rozsahu povede výstavba plavebního stupně ke změně emisí metanu oproti současnému stavu, a zahrnout tyto emise také do celkové bilance klimatických vlivů záměru.

Takové vyhodnocení má význam i při posuzování předpokládaných environmentálních přínosů výroby elektrické energie v navrhované MVE a případného převedení části nákladní dopravy na vodní cestu.

Akumulace fosforu v sedimentech, jeho následné uvolňování a transport při provozním vlnování

Dalším významným procesem, který může být ovlivněn vznikem nové jezové zdrže, je transport, akumulace a následné uvolňování fosforu.

Fosfor představuje jednu z klíčových živin ovlivňujících eutrofizaci vodního prostředí. V říčních systémech je jeho významná část vázána na jemné sedimenty a organickou hmotu. Zpomalení proudění ve vzdutém úseku může podporovat usazování těchto částic a postupné hromadění fosforu ve dnových sedimentech.

Takto akumulovaný fosfor však nemusí zůstat v sedimentech trvale vázán. Za určitých podmínek, zejména při poklesu koncentrace rozpuštěného kyslíku a změnách oxidačně-redukčních poměrů, může docházet k jeho opětovnému uvolňování do vodního sloupce. Tento proces, označovaný jako vnitřní zatížení fosforem, může přispívat ke zvýšení dostupnosti živin, rozvoji fytoplanktonu a dalším změnám jakosti vody.

Uvedené mechanismy úzce souvisejí také s procesy rozkladu organické hmoty a tvorbou metanu v jezových zdržích. Přítomnost metanogeneze může signalizovat anaerobní poměry v sedimentech, při nichž může za určitých chemických podmínek docházet rovněž k uvolňování dříve vázaného fosforu.

Zásadní otázkou je také možnost transportu uvolněného fosforu do navazujících úseků Labe v důsledku plánovaného provozního vlnování ze zdrže Střekov.

Naturové hodnocení předpokládá opakované zvyšování průtoků přibližně o 38–40 m³/s po dobu 13 hodin. Takto vyvolané průtokové změny budou ovlivňovat také proudové a transportní podmínky v úseku plánovaného plavebního stupně Děčín.

Pokud by v nové jezové zdrži docházelo k akumulaci a následnému uvolňování fosforu, mohly by průtokové pulzy ovlivnit jeho transport do navazujících částí toku. Při dostatečném proudovém namáhání dna nelze vyloučit ani opětovné rozvíření části jemných sedimentů s navázaným fosforem.

Míra tohoto působení však závisí na konkrétních hydraulických poměrech zdrže, charakteru sedimentů, koncentracích jednotlivých forem fosforu a skutečném provozním režimu vodních děl. Bez odborného posouzení proto nelze předjímat, zda bude nová zdrž

působit převážně jako místo zadržování fosforu, nebo zda za některých podmínek může docházet k jeho zvýšenému uvolňování a transportu níže po toku.

Z ekologického hlediska mohou být významné zejména případné změny kyslíkových poměrů, zákalu, množství dostupných živin a druhového složení vodních organismů.

Tyto změny mohou ovlivnit přírodní stanoviště 3260, jehož existence je spojena s odpovídajícími hydraulickými a chemickými podmínkami vodního prostředí. Nepřímé vlivy mohou vznikat rovněž ve vztahu ke stanovišti 3270 prostřednictvím změn složení a ukládání sedimentů na říčních náplavech.

Zvýšené zatížení živinami a případné snížení koncentrace kyslíku mohou ovlivňovat také společenstva vodních bezobratlých a ryb. Zvláštní pozornost musí být věnována druhům vyžadujícím dobře okysličenou vodu a vhodné podmínky pro rozmnožování a vývoj mladých jedinců.

Uvedené procesy mohou mít rovněž přeshraniční význam, pokud by se změny transportu fosforu a jakosti vody projevovaly v navazujícím německém úseku Labe.

Požadujeme proto, aby dokumentace EIA obsahovala:

1. Vyhodnocení současného zatížení dotčeného úseku Labe fosforem, včetně rozlišení rozpuštěných a částicově vázaných forem.
2. Posouzení předpokládané akumulace fosforu a organické hmoty v sedimentech nově vzniklé jezové zdrže.
3. Vyhodnocení možného uvolňování fosforu ze sedimentů při změnách kyslíkových, teplotních a oxidačně-redukčních podmínek.
4. Posouzení vlivu provozního vlnování ze Střekova na transport rozpuštěného fosforu a případnou resuspenzi sedimentů ve zdrži Děčín a v navazujícím toku.
5. Vyhodnocení možných dopadů na eutrofizaci, kyslíkové poměry, vodní makrofyta, rybí společenstva a předměty ochrany dotčených evropsky významných lokalit.
6. Posouzení možného přenosu změn jakosti vody a zatížení fosforem do německého úseku Labe.

Požadujeme rovněž odborně doložit, zda navržené technické a provozní řešení nezpůsobí dlouhodobé zhoršení jakosti vody nebo změnu režimu transportu živin v dotčeném úseku Labe.

Bez tohoto vyhodnocení nelze spolehlivě posoudit všechny biogeochemické důsledky výstavby a provozu nového plavebního stupně a jejich možné nepřímé vlivy na vodní ekosystémy a soustavu Natura 2000.

12. Riziko přesycení vody rozpuštěnými plyny a vzniku plynové embolie u ryb při převádění vody přes jez

Za další dosud nedostatečně vyhodnocené riziko považujeme možnost vzniku přesycení vody rozpuštěnými atmosférickými plyny, zejména dusíkem, při převádění vody přes jezová pole plavebního stupně Děčín.

Při přepadu vody přes jezové uzávěry může docházet k intenzivnímu strhávání vzduchových bublinek do podjezí. Pokud jsou tyto bublinky prouděním zanášeny do větších hloubek, zvýšený hydrostatický tlak podporuje rozpouštění atmosférických plynů ve vodě. Následně může vznikat stav přesycení vody celkovými rozpuštěnými plyny (Total Dissolved Gas Supersaturation – TDGS).

Voda přesycená plyny se může šířit do navazujících úseků toku. Při poklesu okolního hydrostatického tlaku, zejména v mělčích partiích řeky, může u ryb docházet k tvorbě plynových bublinek v krvi a tkáních. Tento jev je odborně označován jako plynová embolie neboli nemoc plynových bublinek (Gas Bubble Disease – GBD).

Následkem může být poškození krevního oběhu, žaber a dalších orgánů, omezení životaschopnosti ryb a při závažnější expozici také jejich úhyn.

Uvedený mechanismus je odborně doložen u vodních děl, kde dochází k intenzivnímu provzdušňování vody a jejímu následnému proudění do hlubších prostor podjezí. Riziko přitom závisí na konkrétním konstrukčním řešení jezu, výšce přepadu, hloubce dolní vody, množství strhávaného vzduchu, intenzitě turbulence a délce působení přesycené vody na vodní organismy.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat skutečnosti, že plavební stupeň Děčín má být vybaven pohyblivým hydrostatickým sektorovým jezem. Při určitých provozních a hydrologických stavech bude docházet k převádění vody přes jezová pole a k tlumení její energie v podjezí.

Požadujeme proto odborně posoudit, zda navržené technické řešení jezu a způsob jeho provozu mohou vytvářet podmínky pro vznik přesycení vody rozpuštěnými plyny, zejména dusíkem.

Posouzení musí zahrnovat jednotlivé charakteristické provozní režimy, zejména částečné a úplné otevření jezových polí, převádění zvýšených průtoků a situace, při kterých dochází k intenzivnímu strhávání vzduchu do podjezí.

Z hlediska ochrany soustavy Natura 2000 mohou mít případné nepříznivé účinky význam zejména pro lososa obecného (Salmo salar), jehož migrace bude procházet profilem nového plavebního stupně, ale také pro další druhy ryb a vodních bezobratlých využívajících navazující říční prostředí.

Zvlášť ohrožena mohou být vývojová stadia ryb a jedinci využívající mělké příbřežní partie, kde je nižší hydrostatický tlak a tím i omezená možnost přirozené kompenzace účinků přesycení plyny.

Požadujeme, aby dokumentace EIA obsahovala:

1. Hydraulické vyhodnocení převádění vody přes jednotlivá jezová pole, včetně hloubky pronikání strhávaného vzduchu do podjezí.

2. Posouzení možného vzniku přesycení vody celkovými rozpuštěnými plyny (TDG) při různých průtocích, hladinách a polohách jezových uzávěrů.
3. Vyhodnocení očekávaných hodnot celkového tlaku rozpuštěných plynů a jejich vývoje v podjezí a v navazujících úsecích Labe.
4. Posouzení rizika plynové embolie pro lososa obecného, další druhy ryb a vodní bezobratlé, včetně zohlednění rozdílné citlivosti jednotlivých druhů a vývojových stadií.
5. Návrh případných technických a provozních opatření k omezení přesycení vody plyny, pokud bude takové riziko prokázáno.

Pokud nebude možné riziko spolehlivě vyloučit na základě hydraulického výpočtu a odborného posouzení, požadujeme stanovit také odpovídající provozní monitoring celkového tlaku rozpuštěných plynů pod plavebním stupněm.

Bez odpovídajícího vyhodnocení nelze spolehlivě posoudit všechny možné dopady provozu jezového objektu na rybí společenstva a migrační funkci dolního Labe.

13. Zohlednění stanovisek orgánů ochrany přírody a závěrů Naturového hodnocení

Upozorňujeme, že Krajský úřad Ústeckého kraje, Správa NP České Švýcarsko a AOPK ČR ve svých stanoviscích podle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. nevyloučily významný vliv záměru na předměty ochrany a celistvost dotčených evropsky významných lokalit.

Následné autorizované Naturové hodnocení již výslovně identifikuje významně negativní vlivy obou variant na předměty ochrany a celistvost EVL Porta Bohemica a EVL Labské údolí.

V EVL Porta Bohemica jde zejména o stanoviště 3260, 3270 a 91E0* a bobra evropského. V EVL Labské údolí jde zejména o stanoviště 3270 a 91E0*.

Ve variantě 1 byl navíc identifikován významně negativní vliv na lososa obecného v EVL Hradiště, Ohře, Doupovské hory, Porta Bohemica, Dolní Ploučnice a Horní Ploučnice.

Ve variantě 2 je vliv na lososa obecného hodnocen jako mírně negativní, avšak tento závěr je podmíněn předpokládanou účinností navržených ochranných opatření, jejichž skutečnou funkčnost považujeme za nedostatečně prokázanou.

Závěry Naturového hodnocení nelze považovat za dílčí nedostatky, které by bylo možné bez dalšího odstranit obecnými podmínkami pro navazující řízení.

Jde o zásadní skutečnosti, které musí být plně promítnuty do dalšího posuzování záměru, zejména při hodnocení variant, posuzování veřejného zájmu, prokazování účinnosti zmírňujících opatření a prověřování zákonných podmínek případného výjimečného schválení záměru.

Vzhledem k tomu, že v obou variantách byl identifikován rovněž významně negativní vliv na prioritní přírodní stanoviště 91E0*, **upozorňujeme na přísnější podmínky případného schválení záměru podle § 45i odst. 5 zákona č. 114/1992 Sb**. Požadujeme proto vyhodnotit, zda předpokládané dopravní a ekonomické přínosy záměru vůbec mohou naplnit zákonné podmínky pro jeho výjimečné schválení, včetně případné nezbytnosti vyžádání stanoviska Evropské komise.

III. Závěr

Vzhledem k výslovně potvrzeným významně negativním vlivům obou předložených variant na soustavu Natura 2000, zásadním pochybnostem o možnosti jejich plnohodnotné kompenzace, nedostatečně prokázané účinnosti opatření pro migraci ryb, nejistotám ohledně dlouhodobého morfologického vývoje toku a pochybnostem o skutečné dosažitelnosti deklarovaných plavebních parametrů **požadujeme, aby dokumentace v dalším stupni EIA plně zohlednila a odborně vypořádala všechny naše připomínky.**

Za další zásadní nedostatek považujeme skutečnost, že dosažení deklarovaných plavebních parametrů není založeno pouze na výstavbě plavebního stupně Děčín a navazujících úpravách koryta, ale rovněž na dalších organizačních a vodohospodářských opatřeních, jejichž konkrétní rozsah, provozní podmínky a vlivy na životní prostředí musí být dostatečně doloženy.

Pokud mají tato opatření společně zajišťovat deklarovaný účel záměru, je nezbytné posoudit jejich přímé, nepřímé a kumulativní vlivy ve vzájemných souvislostech v rámci procesu EIA. Nelze vyčíslovat dopravní a ekonomické přínosy na základě souhrnného působení všech plánovaných opatření, zatímco jejich negativní vlivy na životní prostředí posuzovat pouze v omezeném rozsahu nebo odkládat do samostatných navazujících řízení.

Zvláštní pozornost musí být věnována plánovanému vlnování ze zdrže Střekov. Předložené podklady předpokládají využívání průtokových pulzů, při kterých může být po dobu přibližně 13 hodin vypouštěno o 38–40 m³/s více vody, než odpovídá výchozímu průtoku. Taková manipulace představuje dodatečné vypuštění přibližně 1,8–1,9 milionu m³ vody.

Dosud však nebyla dostatečně doložena úplná vodní bilance tohoto opatření, zejména možnost opakovaného poskytování potřebného objemu vody, následné doplňování zdrže a průtokové podmínky pod Střekovem v období jejího doplňování. Zůstává proto nejasné, jak často bude možné vlnování využívat a jaké budou jeho dlouhodobé ekologické a provozní důsledky, včetně možných dopadů na německý úsek Labe.

Současně požadujeme, aby příslušný úřad v závěru zjišťovacího řízení konkrétně stanovil rozsah doplnění dokumentace EIA a zajistil odborné vypořádání všech výše uvedených připomínek.

Za zásadní považujeme zejména:

1. **Prokázání skutečné zabezpečenosti nákladní plavby** při hydrologických podmínkách let 2025 a 2026 a při výhledových průtocích pro roky 2050 a 2100, včetně jednoznačného rozlišení přínosů stavebních a provozních opatření.

2. **Úplné vymezení všech funkčně souvisejících opatření**, která mají zajistit deklarované plavební parametry, a jejich společné posouzení v procesu EIA, včetně provozních manipulací, odlehčování plavidel, využívání remorkérů a případné navazující infrastruktury.
3. **Transparentní porovnání obou předložených variant** a doložení důvodů vyřazení dříve posuzovaných bezjezových řešení, včetně prokázání, zda skutečně neexistuje varianta bez významně negativních vlivů na soustavu Natura 2000.
4. **Prokázání skutečné realizovatelnosti a dlouhodobé funkčnosti kompenzačních opatření**, zejména pro přírodní stanoviště 3270, a odborné vypořádání pochybností o možnosti jeho plnohodnotné kompenzace.
5. **Odborné ověření účinnosti navržených opatření pro protiproudovou i poproudovou migraci ryb**, zejména lososa obecného, včetně vyžádání a vyhodnocení výsledků monitoringu poproudové migrace úhoře říčního na VE Štětí, prováděného AOPK ČR a VÚV TGM.
6. **Doplnění morfodynamického a sedimentačního modelování** a posouzení dlouhodobých dopadů na říční stanoviště, transport sedimentů, vývoj náplavů a vodní režim říční nivy.
7. **Prokázání technické a provozní realizovatelnosti vlnování ze zdrže Střekov**, včetně úplné vodní bilance, využitelného regulačního objemu zdrže, četnosti manipulací, následného doplňování zdrže, minimálních průtoků pod vodním dílem a jejich ekologických důsledků.
8. **Úplné vyhodnocení přeshraničních vlivů na území SRN**, zahrnující nejen změny splaveninového režimu a migrační prostupnosti, ale také šíření uměle vyvolaných průtokových vln, následné snížení průtoků a jejich možné dopady na předměty ochrany SCI Elbtal zwischen Schöna und Mühlberg a plavební podmínky na německém úseku Labe.
9. **Komplexní vyhodnocení mimořádných situací a provozních rizik**, zejména rizik technických poruch a havárií plavebního stupně a MVE, úniků ropných látek a dalších znečišťujících látek z plavidel, selhání migračních a ochranných opatření, mimořádných manipulací na vodním díle a provozu za extrémních hydrologických podmínek. Požadujeme posoudit možné následky těchto událostí na vodní ekosystémy a předměty ochrany dotčených evropsky významných lokalit, včetně přeshraničních dopadů.
10. **Úplné vyhodnocení kumulativních vlivů dalších záměrů a zvýšené intenzity lodní dopravy**, zejména ve vztahu k plánovaným i realizovaným úpravám vodní cesty, rozvoji přístavišť, pravidelným udržovacím zásahům do koryta a očekávanému zvýšení nákladní i rekreační lodní dopravy. Požadujeme vyhodnotit společné působení těchto činností na hydromorfologické poměry, říční stanoviště, migrační prostupnost toku a další předměty ochrany soustavy Natura 2000.
11. **Vyhodnocení změn biogeochemických procesů, tvorby a emisí metanu, akumulace a uvolňování fosforu a změn jakosti vody v nově vzniklé**

jezové zdrži, včetně posouzení sedimentace a rozkladu organické hmoty, kyslíkových poměrů, možných dopadů eutrofizace na předměty ochrany soustavy Natura 2000, transportu živin při provozním vlnování a zahrnutí emisí metanu do celkové bilance skleníkových plynů záměru.

12. **Posouzení rizika přesycení vody rozpuštěnými plyny a vzniku plynové embolie u ryb při převádění vody přes jezová pole plavebního stupně Děčín**, zejména v důsledku strhávání vzduchových bublinek do hlubších částí podjezí. Požadujeme hydraulické vyhodnocení jednotlivých provozních režimů jezu, možného vzniku přesycení vody celkovými rozpuštěnými plyny (TDGS), jeho šíření do navazujících úseků Labe a rizika vzniku plynové embolie (GBD) u lososa obecného a dalších vodních organismů, včetně návrhu případných ochranných a monitorovacích opatření.

Považujeme za zásadní, aby byly uvedené otázky odborně vyřešeny již v procesu EIA a aby nebylo jejich posouzení odkládáno do navazujících povolovacích řízení, pokud by tím došlo k neúplnému vyhodnocení celkových vlivů záměru.

Pokud nebude možné prokázat účinné vyloučení významně negativních vlivů na soustavu Natura 2000, případně splnění všech zákonných podmínek pro výjimečné schválení záměru podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., nelze záměr z hlediska ochrany soustavy Natura 2000 schválit.

Žádáme, aby příslušný úřad v závěru zjišťovacího řízení podle § 7 zákona č. 100/2001 Sb. výslovně stanovil požadavky na doplnění dokumentace EIA ve všech výše uvedených oblastech, včetně úplného vymezení funkčně souvisejících opatření, posouzení jejich kumulativních a přeshraničních vlivů a řádného vyhodnocení variantních řešení.

Za AVTS
Ing. Petr Ptáček
předseda

Vypracoval: Analyticko – právní odbor AVTS
AVTS zastupuje vodácké a turistické svazy KČT, Vodní skaut, ČSK, ATOM, SVoČR s 54 700 členy.